

IMPACT INVESTICO-PUBLICATIES 1 APRIL – 13 mei 2020

1 April. **Hoe Nederland zijn vaccinkennis grotendeels ontmantelde**

'Je gaat toch ook de brandweer niet verkopen?'

Nederland heeft haar eigen vaccinproductie verkocht. Het bedrijf dat de vaccinontwikkeling deed, stond aan het begin van de corona-crisis te koop. Hoe was dat mogelijk? Direct na het uitbreken van de pandemie ging Investico op zoek naar het antwoord op die vraag; een antwoord dat uiteindelijk door veel media wordt overgenomen; aanleiding is tot columns en beschouwingen en de politiek dwingt om het voorgenomen verkoop-besluit terug te draaien.

Nederland was jarenlang koploper op het gebied van vaccinontwikkeling en -productie. Vanuit de bossen in Bilthoven werden miljoenen poliovaccins geproduceerd voor ontwikkelingslanden en bij een dreigende pokkenuitbraak kon de minister van Volksgezondheid binnen enkele maanden genoeg vaccins ontwikkelen voor het hele land. Vaccinproductie en ontwikkeling was een overheidstaak.

Deze ontmanteling was logisch binnen het heersend denken over de privatisering en de noodzakelijke opschaling van vaccin-onderzoek, maar is doorgeschoten, zeggen nauw betrokkenen in ons onderzoek. De industrie investeert immers niet in onderzoek zoals een

vaccin wanneer er niet direct een markt voor is. ‘Als we toen waren doorgegaan hadden we nu veel sneller een coronavaccin gehad.’

Het onderzoek leidt tot een artikel in [De Groene Amsterdammer](#), een nieuwsbericht op de website van [Investico](#) en [aandacht van Argos op NPO1](#) waar Investico-redacteur Karlijn Kuijpers [vertelde](#) over de resultaten van het onderzoek. Investico legt ook contact met het regionale blad Biltse Courant; het [nieuws](#) is immers belangrijk voor honderden personeelsleden die direct of indirect van het bedrijf afhankelijk zijn en in de regio wonen.

Na publicatie besluit minister Hugo de Jonge het laatst overgebleven onderdeel van het voormalig Nederlands Vaccin Instituut, Intravacc, toch niet te verkopen. Op vragen van Kamerlid Femke Merel van Kooten-Arissen zegt hij [op 16 april](#): ‘Om belangenverstremgeling te voorkomen, is geprobeerd Intravacc te verzelfstandigen en te verkopen. Dat hebben we even *on hold* gezet, juist in het licht van de laatste ontwikkelingen.’

Het Investico-artikel in De Groene wordt zeer goed gelezen. Op 2 april is het het best gelezen stuk op *Blendle* en staat het een week bovenaan de meest gelezen artikelen op de website van De Groene Amsterdammer. De Vlaamse nieuwssite Apache [tippte het stuk](#) aan haar lezers op 4 april. En het is voer voor columnisten. Zo wijdt Sheila Sitalsing [haar column](#) op 1 april in *de Volkskrant* eraan en noemt Rosanne Hertzberger het artikel in [haar column](#) in *Nrc Handelsblad* van 4 april.

Op 2 mei maakt het satirische BNN-programma *Even tot hier* een item over de ontwikkeling van een vaccin tegen Covid-19. Het Investico onderzoek wordt aangehaald.

Op Twitter wordt het onderzoek meermaals getipt, onder anderen door SP-leider Lilian Marijnissen en Volkskrant-columnist Kustaw Bessems die het een 'belangrijk kritisch verhaal' noemt.

1 april. Sekswork gaat door ondanks corona: 'Ze moeten wel'

Seksworkers werken door, ook na 15 en 23 maart nadat maatregelen zijn aangekondigd vanwege het corona-virus, waaronder het sluiten van seksclubs, het houden van 1,5 meter afstand en tot slot het verbod op contactberoepen op straffe van boete. Dat maakt sekswork onmogelijk, maar juist dit verbod op wat waarschijnlijk het meest intensieve 'contactberoep' is, wordt op grote schaal overtreden. De overheden hebben daar geen oog voor en treden er ook niet tegen op, maar na ons onderzoek komt politieke steun op gang.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met data-programma Pointer, met extra aandacht voor de situatie in Rotterdam voor een publicatie samen met VersBeton. We ontdekken dat veel oproepen op de websites met erotische contactadvertenties Kinky-, Sexjobs- en Speurders.nl nog online staan. In 179 gevallen zeggen seksworkers expliciet dat zij ondanks het coronavirus zijn blijven werken. Vaak uit financiële noodzaak, blijkt uit interviews die we afnemen. Door allerlei oorzaken komen veel seksworkers niet in aanmerking voor de steunmaatregelen die de overheid in het leven heeft geroepen.

We publiceren op 1 april we samen met [Pointer](#). Investico brengt het [nieuws](#) en de [geannoteerde versie](#) op de eigen site. Onze longread verschijnt in [De Groene Amsterdammer](#) en voor [Vers Beton](#) beschrijven we de situatie in Rotterdam. Een lezer schijft: *"Dit was echt een fantastisch stuk. Zo fijn om iets te lezen wat níét stigmatiseert"*. Daarnaast worden redacteurs Daphné Dupont-Nivet en Sylvana van den Braak uitgenodigd om op woensdag 8 april live te komen vertellen in het onderzoek in de goed beluisterde Rotterdamse podcast [Chicks and the City](#).

Het nieuws wordt groots opgepikt in andere media [dagblad Trouw](#), [de Volkskrant](#), [het AD](#), [Nu.nl](#). Veel regionale dagbladen waaronder het [Leidsch Dagblad](#), [Dagblad 010](#), [Omroep West](#) en [Dagblad van het Noorden](#) nemen het nieuws mee. Maar ook [Hart van Nederland](#), [metronieuws](#) en de [Linda](#) besteedt er aandacht aan. Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis nam ons artikel op in hun [persoverzicht](#). [Follow the money](#) selecteert ons onderzoek voor de coronacrisis-update van 1 april.

Eind van de dag komt er reactie vanuit de politiek. [De Christenunie](#) roept het kabinet op het 'coronaloeket' voor zzp'ers ook open te stellen voor prostituees die door de coronacrisis in de problemen komen, maar niet geregistreerd staan als zelfstandige. Naar aanleiding van onze bevindingen laat Speurders.nl weten voorlopig de rubrieken voor fysieke afspraken te sluiten.

Ook vanuit de sekswerkgemeenschap werd er goed gereageerd op het stuk: *Een mooie weerspiegeling van de praktijk in mijn ogen. Opvallend scherp en toch neutraal ingestoken. En: Prima werk! Reëel beeld. [...] En dank voor dit goed onderbouwde artikel!*. Het wordt veelvuldig gedeeld op onder andere twitter, door betrokken en hulpverlenersorganisaties.

8 April. Advocatenlobby misbruikt corona voor nieuwe faillissementswet

Wat gebeurt er in het parlement waarvoor we nu - vanwege de crisis - even geen aandacht hebben? In onze research zien we grote en kleine voorbeelden waarvan we er één speciaal uitlichten: grote advocatenkantoren hebben al snel door dat ze gebruik kunnen maken van de coronacrisis. Ze zien het als een kans om een nieuwe faillissementswet door de Tweede Kamer te sleuren, ontdekken we in het onderzoek naar misbruik van de corona-crisis in de maatschappelijke besluitvorming.

Kamerleden worden door de advocatenlobby onder grote druk gezet. De pandemie zou geen andere keuze laten om de omstreden wet als hamerstuk door de Tweede Kamer te loodsen. Die druk komt van advocatenkantoren die zelf actief hebben meegeschreven aan de wet die hun eigen positie ten goede komt, maar volgens critici de rol van kleine ondernemers bij faillissementen verzwakt en gevoelig is voor misbruik door private-equitybedrijven.

Het onderzoek leidt op 8 april tot [een artikel](#) in *De Groene Amsterdammer*, waar het online een week lang het best gelezen artikel is. Wie de bronnen voor het onderzoek wil controleren, kan terecht bij het [geannoteerde artikel](#) bij Investico. Op Twitter wordt het artikel vaak gedeeld, in elk geval 83 keer.

Ook op [LinkedIn](#), waar discussie over de wet eerder oplaaide, wordt het artikel breed gedeeld. En [BNR Nieuwsradio](#) besteedt 's avonds op 8 april aandacht aan de nieuwe faillissementswet, onder andere met een advocaat die in het artikel van Investico wordt aangehaald die zich aansluit bij de strekking van het artikel, dat de wet geen enkele urgente bijdrage levert aan de problemen rond de pandemie.

Op 12 mei wordt (dan toch) een inhoudelijk debat gevoerd in de Kamer, waar wordt gerefereerd naar het artikel in *De Groene Amsterdammer*. Een dag eerder is PvdA'er [Henk Nijboer](#), die in het artikel wordt aangehaald, te gast bij [NPO Radio 1](#) (min 10:00) over de faillissementswet.

8 april. Europese lidstaten liggen dwars bij elke griep-uitbraak.

Het is de Europese Unie niet gelukt de coronacrisis eensgezind te bestrijden. Lidstaten sloten hun grenzen; stelden zelfs een verbod in op de export van bepaalde medische hulpmiddelen en maakten elk een eigen plan om de pandemie te bestrijden.

Uit een reconstructie van *Investico* samen met onderzoeksplatform *Investigate Europe* blijkt dat de falende Europese aanpak een herhaling van zetten is. Ook tijdens de vogelgriep (2005) en de Mexicaanse griep (2009) mislukte gezamenlijk Europees optreden, en een voorstel van de Europese Commissie in 2014 voor een gezamenlijke aanbesteding van medische hulpmiddelen en vaccins sneuvelde.

Milaan, 6 maart 2020. Foto: EPA/Mourad Balti Touati

Niet Brussel maar de Europese lidstaten zelf blijken dus verantwoordelijk voor die herhaaldelijke falende samenwerking. In 2005 sneuvelt een initiatief van de Europese Commissie om een centrale noodvoorraad aan te leggen van virale middelen tegen vogelgriep na een uitbraak in Griekenland. Het voorstel stuit op verzet bij de nationale ministers van Volksgezondheid. Onder meer Nederland is kritisch op de financiële onderbouwing en kan niet instemmen met het idee dat 'de inzet van deze middelen voorbehouden is aan de Europese Commissie'. Ook tijdens de uitbraak van de Mexicaanse griep beconcurreren landen elkaar op de inkoop van vaccins. De aanpak van het coronavirus verloopt dit jaar volgens hetzelfde patroon.

Het doorlopende onderzoek in samenwerking met Europees onderzoekscollectief [Investigate Europe](#) leidt tot verschillende publicaties met steeds net een andere nationale insteek in verschillende media in Europa. Op 8 april verschijnt [een artikel](#) in tijdschrift *De Groene Amsterdammer*. Tussen 24 maart en 11 april verschijnen artikelen in [Klassekampen](#), [Stavanger Aftenblad](#) en [Bergens Tidende](#), [Fædrelandsvennen](#) (Noorwegen), [Il Fatto Quotidiano](#) (Italië), [Kvartal](#) (Zweden) en [EFSYN](#) (Griekenland). In de kranten [Diario de Noticias](#) (Portugal) en [Der Tagesspiegel](#) (Duitsland) en het tijdschrift [Newsweek Polski](#) (Polen) verschijnen tijdens deze periode naast de analyse van de Europese aanpak, meerdere artikelen met steeds net een andere insteek, bijvoorbeeld de ontwikkeling van een app die corona-gevallen kan traceren, [desinformatie over](#) corona op [sociale media](#) en de [discussie](#) rondom [coronabonds](#).

Het artikel in Noorwegen over coronabonds leidt tot discussie in nationale media. De krant Klassekampen wijdt er de volgende dag een hoofdredactioneel commentaar aan en andere kranten pikken het verhaal op. De Noorse artikelen over hoe Noorwegen in de lente van 2020 zich net drie dagen te laat aansluit bij het Europese instrument voor gezamenlijke

inkoop wordt landelijk nieuws: drie andere kranten en het Noorse nieuwsagentschap nemen het nieuws over. De oppositiepartij Det Norske Arbeiderparti stelt dat ze het zullen opnemen in de evaluatie van het kabinetsbeleid omtrent corona. Het artikel in Griekenland over het falen van de Europese instituties tijdens de coronacrisis wordt voorpaginanieuws bij de krant Efimerida ton Syntakton (EfSyn).

15 april. Het China van Europa: De Nederlandse bio-industrie.

Met een hoge bevolkingsdichtheid en de hoogste concentratie vee per vierkante kilometer is Nederland bijzonder kwetsbaar voor zoönosen, ziektes die overspringen van dier op mens. De afgelopen twintig jaar kregen we al tweemaal te maken met unieke en grote uitbraken. Waarom werkte het ministerie van Landbouw zo lang tegen?

Het onderzoek resulteert in een [artikel](#) van 2 pagina's in De Groene Amsterdammer van 15 april, met op diezelfde dag een [nieuwsbericht](#) op de site van Investico, vergezeld van een [geannoteerde versie](#) van het Groene-artikel.

Het artikel bevat niet een traditionele 'nieuwsclaim', maar wel de belangrijke claim dat Nederland deze eeuw de twee grootste uitbraken van zoönosen bij vee in Europa heeft gehad en dat adviezen van Q-koortscommissie niet zijn overgenomen. Een directe relatie tussen Q-koorts en corona, waarover speculaties rondgaan, is echter niet waarschijnlijk. Deze inzichten vinden wel degelijk [weerklink](#) op [sociale media](#). Onder meer bij een collega-journalist van de NRC die er een [twitter-barrage](#) aan weet. Bovendien lijkt het erop dat we collega's van [FTM inspireerden](#).

29 april. Schuiven met papieren stikstof

Hoewel corona het nieuws overheerst, keert het stikstof-debat eind april even terug omdat er Kamerbesluiten over genomen moeten worden. Daarop anticiperend besluit Investico

een liggend onderzoeks idee daarover toch uit te werken. Dit onderzoek laat zien dat twee energiecentrales die biomassa gaan verstoffen, daarbij veel méér stikstof mogen gaan uitstoten dan er uit hun schoorsteen kwam toen ze nog op kolen en gas draaiden.

Dat is een forse ondermijning van het kabinetsbeleid en koren op de molen van tegenstanders van biomassa. Het onderzoek wordt op de dag van publicatie media-breed overgenomen – van Telegraaf tot NOS – en leidt tot politieke vragen van zowel PVV als D66.

Het onderzoek leidt tot een voorpagina-artikel in [dagblad Trouw](#) en een artikel in [De Groene Amsterdammer](#). Op de website van Investico publiceren we een [nieuwsbericht](#), een artikel met annotaties en – ten behoeve van collega-journalisten - een aantal cruciale [bewijsstukken](#). Diezelfde ochtend wordt het nieuws overgenomen door verschillende landelijke media: in de [NOS-ochtendjournaals](#) wordt aandacht besteed aan het onderzoek en het artikel wordt opgenomen in het [krantenoverzicht](#) op Radio 1.

Luchtopname van het Nationaal Park De Biesbosch met onder meer de vaarweg het Spijkerboor. Met op de voorgrond de Amercentrale.
© Irvin van Hemert/ Rights Management

De [Telegraaf](#) schrijft een artikel over onze conclusies, evenals de [NOS](#), [TPO](#) en een aantal regionale media zoals [BN de Stem](#), [Omroep Brabant](#) en [NH Nieuws](#). Tweede Kamerleden van [D66](#) en [Partij voor de Dieren](#) stellen Kamervragen, en de [PVV-Statenfractie](#) in Noord-Holland dient schriftelijke vragen in.

2 mei. Besmetting arbeidsmigranten in distributiecentra 'een kwestie van tijd'

Arbeidsmigranten in distributiecentra van online-supermarkten lopen grote kans op besmetting met het coronavirus. Door de grote vraag naar thuisbezorgde boodschappen en de relatief krappe inrichting van de magazijnen, kunnen ze onvoldoende afstand houden tot elkaar. De besmettingsrisico's worden versterkt door gezamenlijke huisvesting en vervoer, en het doorwerken tijdens ziekte. Geen enkele controle-instantie ziet momenteel toe op de arbeidsomstandigheden in de centra.

Dat blijkt uit onderzoek van Platform voor onderzoeksjournalistiek Investico in samenwerking met [De Groene Amsterdammer](#), dagblad [Trouw](#) en radioprogramma [Argos](#). Voor het onderzoek is met onder meer bijna dertig werknemers van online-distributiecentra van Albert Heijn en Jumbo gesproken. Het nieuws en de geannoteerde longread verschijnen ook bij [Investico](#).

De kop: 'Een kwestie van tijd', blijkt voorspellende waarde te hebben. Een dag na de publicatie en de Argos-uitzending op zaterdag, wordt in Velp alarm geslagen over de besmetting van Roemeense arbeidsmigranten, die in quarantaine worden geplaatst op een schip in Arnhem.

Het nieuws wordt onder andere opgepikt in de liveblogs van NOS, [RTL Nieuws](#), [Hart van Nederland](#), [Omroep Brabant](#), [RTV Utrecht](#) en [Retailtrends](#). Ook wordt naar de publicaties verwezen door [Follow the Money](#), [Nieuwsblad Transport](#) en [Transport Online](#). Op de zaterdag van de Argos-uitzending stelt Tweede Kamerlid Jasper van Dijk (SP) [Kamervragen aan minister Wouter Koolmees](#) (SZW). In een overzichtsartikel van Vrij Nederland over [hoe grote Nederlandse ondernemers op de crisis reageren](#) wordt gelinkt naar het artikel op de website van Investico.

Het nieuwsbericht staat op de website van De Groene een paar dagen in de top tien best gelezen stukken. [De trailer](#) die Argos van de uitzending maakt, wordt tientallen keren gedeeld op Twitter.

Vakbond FNV, tevens geïnterviewd voor Argos, is enthousiast over de nieuwsaandacht voor de werknemers. Of het een direct effect van onze publicatie is niet met zekerheid te zeggen, maar twee dagen na de radio-uitzending wordt bekend dat minister Koolmees oud-SP'er Emile Roemer met een ploeg ambtenaren te opdracht heeft gegeven om te kijken wat er moet gebeuren om te gezondheidsrisico's voor en baanafhankelijkheid van arbeidsmigranten [te verkleinen](#).

6 Mei. **Nederlands bedrijf verkoopt anderhalf miljoen onbetrouwbare coronatests**

De corona-crisis leidt wereldwijd tot grote onzekerheid: ben ik besmet? Het Nederlandse bedrijf Inzek maakt daar op lucratieve manier misbruik van. Het verkoopt wereldwijd meer dan anderhalf miljoen 'sneltests' die betrouwbaar en in Nederland gemaakt zouden zijn. Geen van beiden is het geval, ontdekt Investico in samenwerking met [OCCRP](#). Vanwege verouderde wetgeving treden Inspectiediensten niet op tegen deze misstand. Het nieuws wordt breed overgenomen door regionale en nationale Nederlandse en internationale media; columnisten en een satirisch programma.

De betrokken tests worden gemaakt in China en zijn volgens experts onbetrouwbaar. Covid-19 patiënten worden soms blij gemaakt met een positieve uitslag maar overlijden alsnog, waardoor ondertussen grote risico's ontstaan voor verdere verspreiding. Het onderzoek leidt tot [een artikel](#) op pagina 3 in dagblad *Trouw*. De bronnen en verwijzingen worden samengevat voor een [geannoteerde artikel](#) van Investico. Op woensdagochtend vertelt onderzoeker Karlijn Kuijpers in het [NPO Radio 1 journaal](#) om 9 uur over het onderzoek, waar later een artikel over verschijnt op de NPO Radio 1 website.

Teletekst meldt het nieuws en ook landelijke media nemen het nieuws over: [NOS](#), [RTL Nieuws](#), [De Volkskrant](#), [Algemeen Dagblad](#), [De Telegraaf](#) en de liveblog van [NRC](#) (die er ook op Twitter over bericht). Ook andere media berichten over de belangrijkste onderzoeksbevindingen: [nu.nl](#), [Metronieuws](#), [De Limburger](#), [Omroep Gelderland](#), [Quote](#), [De Gelderlander](#), [Regio TV Tiel](#), [RTV Apeldoorn](#), [Het Parool](#) en de liveblogs van [Omroep West](#) en [Omroep Brabant](#). Daarnaast zit het nieuws in [het krantenoverzicht van NPO Radio 1](#), schrijft [Kassa](#) er een bericht over op hun website en zit het nieuws in het satireprogramma van BNNVARA '[Even tot Hier](#)' (min. 24:00). Op 6 mei publiceert [De Stentor](#) een artikel waarvoor ze het bedrijf Inzek om een reactie hebben gevraagd en verdere uitleg van wetenschapper Marien de Jonge die voor Investico de klinische studie bekeek.

Ook publiceert [El Pais](#) een artikel over de bevindingen van het onderzoek, een van de meest gelezen kranten online in het Spaans. Investico en *Trouw* worden vooraan in het artikel genoemd en ook één van de Nederlandse wetenschappers die Investico sprak wordt in dit artikel geciteerd. Verder wordt het nieuws op Twitter veelvuldig gedeeld, waaronder door [politiek columnist van NRC Tom-Jan Meeus](#).

Die ochtend publiceren ook [OCCRP](#) en de andere partners van dit onderzoek: [Bivol](#) (Bulgarije), [IRPIMedia](#) (Italy), [IRL Macedonia](#), [KRIK](#) (Servië), [Important Stories](#) (Russia), and [Tempo](#) (Indonesia). In Macedonië zorgt het onderzoek voor veel opschudding en zoekt de Nederlandse ambassade contact met de verslaggevers daar, die vervolgens het Nederlandse artikel delen. Het nieuws wordt door verder nog door verschillende buitenlandse media overgenomen, waaronder [El Confidencial](#) in Spanje en het Italiaanse [Il Sole 24 Ore](#).

9 mei. Verpleeghuizen vroegen vergeefs om corona-tests, die er wel waren.

Tien jaar bezuinigingen heeft ertoe geleid dat Nederland infectieziekten moeilijker kan opsporen, en dat verpleeghuizen die al vroeg op corona wilden testen door gebrek aan overzicht onnodig werden geweigerd. Dat heeft waarschijnlijk levens gekost, blijkt uit Investico-onderzoek voor Argos Radio; *Trouw* en *De Groene Amsterdammer* dat dezelfde dag leidt tot verbijsterde reacties; Kamervragen en wordt overgenomen door talloze media.

Marktwerking en bezuinigingen op het gebied van laboratoriumdiagnostiek leidden de afgelopen tien jaar tot een wildgroei aan laboratoria. Waar voorheen één of twee labs per regio waren, zijn er nu landelijk ruim honderd, vertellen nauw betrokken experts in ons onderzoek. En dat is een probleem. Laboratoria hebben van oudsher een belangrijke functie in het opsporen van nieuwe virus- of bacterieuitbraken. Zij moeten GGD's en RIVM waarschuwen als ze vermoeden dat in hun regio een infectieziekte is uitgebroken. Volgens GGD'ers en arts-microbiologen is het overzicht nu echter zoek.

Dat leidt ertoe dat de capaciteit voor coronatests in het begin van de epidemie slecht verdeeld kon worden. Verpleeghuizen probeerden vanaf begin maart geprobeerd hun personeel te laten testen op corona, maar werden geweigerd door laboratoria - hoewel die soms voldoende testcapaciteit in huis hadden. Zelfs toen vanaf half maart bezoek aan verpleeghuizen verboden werd en de urgentie opliep, konden zij nog steeds nergens terecht omdat het overzicht ontbrak en omdat laboratoria star vasthielden aan de richtlijnen van het RIVM.

Het onderzoek leidt op zaterdag 9 mei tot een voorpagina-artikel in [Trouw](#) en een nieuwsartikel bij [Argos](#), [NPO Radio 1](#) en [De Groene Amsterdammer](#). Diezelfde dag brengt [Argos](#) een reportage over het onderzoek, en gaf redacteur Karlijn Kuijpers live toelichting op het nieuws. Op woensdag 13 mei volgde een longread in De Groene Amsterdammer.

Op de website van Investico komt het [nieuws met daarbij een zelfgemaakte kaart](#) die de versnippering in Noord-Brabant toont. Ook brachten we een geannoteerde versie van de longread. Het nieuws wordt opgepikt door landelijke media, waaronder [NOS](#), [Nu.nl](#), [RTL](#)

[Nieuws](#), het liveblog van [NRC](#), [TPO](#), [De Dagelijkse Standaard](#) en verschillende regionale media. Karlijn Kuijpers gaf op zaterdagochtend een interview voor het [NOS Radio 1 journaal](#).

De publicatie leidt tot Kamervragen van [50Plus](#) en Geert Wilders (PVV) vraagt een [Kamerdebat](#) aan. SP-Kamerleden zeggen [‘verbijsterd’](#) te zijn. [De Telegraaf](#) schreef een artikel over de politieke reacties. De branchevereniging van zorgorganisaties ActiZ bevestigt in [Dagblad van het Noorden](#) dat verschillende verpleeghuizen vergeefs om tests hebben gevraagd.

Trouw-columnist Stevo Akkerman bespreekt het onderzoek in zijn [column van 11 mei](#) en oppert voorzichtig een parlementaire enquête. Journalisten en politici geven complimenten op Twitter;

